

Oponentský posudek
diplomové práce Olgy Sivkové

**„VZTAH ÚROVNĚ PLODNOSTI VZHLEDEM K ÚROVNI DĚTSKÉ
ÚMRTNOSTI S VYUŽITÍM EKONOMICKÝCH MODELŮ“**

Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, Katedra demografie a geodemografie, 2007

Předložená diplomová práce si dává za cíl prozkoumat vztah mezi úrovní plodnosti a úrovní dětské úmrtnosti. Činí tak pomocí tří ekonomických modelů představených chicagskou ekonomickou školou na konci 20. století. Všechny tři modely mají základ v práci G.S.Beckera spolu s R.J.Barrem, kteří společně v roce 1986 definovali ekonomický model plodnosti. Podstatou zkoumání plodnosti chicagskou školou je mikroekonomické modelování – chicagská škola vnímá dítě jako spotřební statek (kdy porovnává náklady na dítě s užitkem, který dítě rodičům přináší); nebo vnímá dítě jako kapitálový statek (v tomto případě porovnává současné náklady s budoucími očekávanými vyššími příjmy).

Práce je rozdělena do šesti hlavních kapitol. V úvodních kapitolách (čítajících celkem 57 stran) se autorka velmi dobře věnuje obecným vztahem demografie a ekonomie a zároveň vysvětluje chicagský přístup ke zkoumání plodnosti. Naopak jako zbytečná a tématu se netýkající se mi jeví značně obsáhlá kapitola 3 věnující se shrnutí ekonomického myšlení od antiky až po současnost.

Základ práce se skrývá v kapitolách 5 a 6. Pátá kapitola osahuje teoretické vysvětlení použitých modelů. V následující šesté kapitole pak autorka aplikuje modely na podmínky českých zemí, a to v období 1861-1951. Aplikace modelů ukázala, že všechny tři ve sledovaném období predikují společně se snižující se dětskou úmrtností též pokles porodů, čímž výsledky korespondují s reálným vývojem. Platí-li použitý model, pak je zřejmé že náklady na přeživší dítě ve sledovaném období rostly. To odpovídá i skutečnému ekonomickému růstu v českých zemích ve sledovaném období. Zároveň ale výsledky ukazují, že skutečný pokles plodnosti byl vyšší než modelovaný, což autorka nijak neskrývá a nebagatelizuje.

Součástí šesté kapitoly bylo též porovnání dosažených výsledků s podobnou analýzou provedenou na data Anglie. Srovnání ukazuje, že české země procházeli podobným demografickým vývojem jako ostatní evropské země v té době.

Samotná práce (pominu-li úvodní kapitoly) není svým rozsahem nijak obsáhlá, což ale nesnižuje její kvalitu. Přes stručnost si dovoluji tvrdit, že je práce obsahově vyčerpávající.

Oceňuji výběr tématu, zřejmou autorčinu samostatnost, fakt, že zvládla aplikaci vybraných modelů a především skutečnost, že prokázala schopnost výsledky kvalitně interpretovat a zasadit do širšího kontextu. Kladem je určitě i obsáhlá literatura a kvalitní grafická úprava práce. Jako negativum uvádím již zmíněnou zbytečně vloženou třetí kapitolu a bohužel vyskytující se překlepy a též gramatické chyby.

Na základě výše uvedeného se jednoznačně domnívám, že práce splňuje věcné i formální požadavky, které jsou na diplomovou práci kladeny – a proto ji doporučuji k obhajobě.

Marek Tietze

22. září 2007